

ChristenUnie

#DEKRACHTVANVERBINDING!

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
2014-2018**

BEDUM

Inhoudsopgave

Inleiding ChristenUnie, partij van de samenleving	3
1. BETROUWBARE OVERHEID.....	5
1.1. De gemeente, dat zijn we samen.....	5
1.2. Veiligheid.....	8
1.3. Financiën.....	10
2. GEZONDE SAMENLEVING	12
2.1. Samen zorgen	12
2.2. Werk en inkomen.....	18
2.3. Onderwijs.....	22
2.4. Cultuur, sport en recreatie	25
3. DUURZAAM WERKEN, WONEN, LEVEN.....	27
3.1. Economie en landbouw	27
3.2. Goed wonen en werken	30
3.3. Mobiliteit.....	33
3.4. Energie, klimaat en milieu	36

Inleiding

ChristenUnie, partij van de samenleving

Deze verkiezingen gaan over u, over jou en over onze manier van samenleven.

Als leden van de ChristenUnie gaan we uit van het geloof dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. Wij geloven dat het in het leven om veel meer gaat dan slechts om geld en bezittingen. Natuurlijk zijn werk- en woonomstandigheden van belang, maar we verlangen ook naar geborgenheid en veiligheid en bovenal een zinvol leven. We willen graag waardering en mogelijkheden om onze talenten te ontplooiën in dienst van de ander. We willen een samenleving waarin we ruimte krijgen, gehoord worden en waarin zwakkeren beschermd worden. Een gemeenschap waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die leefbaar blijft, ook voor onze kinderen.

De kracht van verbinding

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd laten wij ons als christenen inspireren door de Bijbel. Daarin gaat het ook over mensen, over samenleven en over de overheid. Van het handelen van mensen in tijden van crisis en het maken van keuzes, staan in de Bijbel inspirerende voorbeelden. We leren daaruit dat het in veel gevallen anders moet dan het nu gaat. We leren er ook uit dat een verandering van houding of de keuze van een nieuwe richting misschien niet altijd gemakkelijk is, maar zeker niet onmogelijk. De God van de Bijbel is bepaald niet een van status quo en van alles-houden-zoals-het-is.

De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft voor de toekomst. God houdt van ons en heeft mededogen met deze wereld! Hij nodigt ons uit om in navolging van Jezus Christus die compassie handen en voeten te geven.

Dat motiveert ons om ons in te zetten, in het volle besef dat christenen in de politiek deel uitmaken van een beweging van christenen die ook op tal van andere plekken in de samenleving hun geloof stem geven. Die bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken voor een betere samenleving.

Wij geloven dat God dit van ons wil: *recht doen, trouw zijn, en nederig de weg gaan die God van ons vraagt* (Micha 6:8).

De ChristenUnie gelooft in de *kracht van verbinding*, van *samen leven* – in de zorg voor elkaar, in de samenbindende kracht van gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in godsdienstvrijheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met Gods schepping.

De samenleving wordt in de eerste plaats gevormd door burgers zelf - in verbanden als gezinnen, verenigingen en geloofsgemeenschappen - en ook door (maatschappelijke) organisaties, scholen en bedrijven. God heeft ons aan elkaar gegeven. Samen nemen we verantwoordelijkheid, gaan we verplichtingen aan en maken we de samenleving leefbaar. Wij geloven dat mensen tot bloei komen wanneer ze echt samen leven en zich verantwoordelijk voelen - voor zichzelf, voor elkaar en voor hun omgeving - en ze dat actief handen en voeten geven.

ChristenUnie

Wij gaan bij de inrichting van de samenleving niet uit van regels en bureaucratie maar van mensen en hun mogelijkheden. Zij bepalen de kracht van de samenleving.

Samen het verschil maken

De ChristenUnie gaat bij de inrichting van het openbaar bestuur, de zorg, de woningcorporaties, het onderwijs en de politiezorg uit van de menselijke maat, zodat burgers op lokaal niveau betrokken kunnen zijn: in wijken, buurten en dorpen.

Tallose mensen zijn actief in vrijwilligersorganisaties, sportverenigingen, kerken, in de school van hun kinderen of het verzorgingshuis van hun ouders. Onbetaalde arbeid en vrijwilligerswerk zijn de smeerolie van de samenleving en verdienen als zodanig erkenning en respect. Zonder vrijwilligers is er voor veel eerdergenoemde sociale verbanden geen toekomst.

De ChristenUnie is een bondgenoot van die mensen, een bondgenoot van de samenleving. Samen willen wij het verschil maken.

De ChristenUnie maakt ruimte voor de samenleving en dus óók ruim baan voor bijzonder onderwijs, voor zorginstellingen met een eigen identiteit en voor christelijke organisaties in het welzijnswerk.

De ChristenUnie is een partij *van christenen voor alle mensen*. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor Bedum. Doe met ons mee. Geloof in de kracht van verbinding!

Bestuur en fractie van de ChristenUnie

Bedum, november 2013

1. BETROUWBARE OVERHEID

Waar staat de ChristenUnie voor?

Voor de ChristenUnie staan niet de overheid of de markt centraal, maar de samenleving en de mensen daarin. De ChristenUnie wil investeren in de kracht van de samenleving. De ontwikkeling moet zijn: minder overheid, meer samenleving.

Wij verwachten niet alles van de overheid, maar ook niet van de markt. Wij zien overheid en samenleving als bondgenoten. De overheid stimuleert en ondersteunt mensen om hun eigen kracht, of samen-redzaamheid, in te zetten.

De overheid staat naast de mensen. Wij denken mee, stimuleren en ondersteunen waar nodig. Wij geven de overheid niet te veel, maar ook niet te weinig verantwoordelijkheid. Burgers moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is.

De samenleving wordt steeds mondiger en autonomer en vraagt om een andere opstelling van de overheid. Er worden door de samenleving, die door de technologie over veel informatie beschikt, hoge eisen gesteld aan overheidshandelen, vooral als het gaat om transparantie. De ChristenUnie staat voor een overheid die betrouwbaar, transparant en herkenbaar is en die daarom het vertrouwen van de burger waard is. De ChristenUnie gaat voor een benaderbare overheid. Dat betekent goede communicatie, zowel digitaal (website, social media) als aan het loket.

De ChristenUnie wil werken aan een klantvriendelijke, begrijpelijke overheid, die zaken niet onnodig ingewikkeld maakt maar - waar mogelijk - zelfs eenvoudiger.

Als goed rentmeester gaat de overheid sober en doelmatig om met het aan haar toevertrouwde belastinggeld.

1.1. De gemeente, dat zijn we samen

De gemeente is in veel gevallen het eerste of meest nabije en concrete contact van een burger met de overheid.

De ChristenUnie wil dat burgers zich niet primair opstellen als klant of rechthebbende, maar verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken.

De overheid moet een open houding hebben voor initiatieven van burgers, vooral als die het algemeen belang op het oog hebben, zoals op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Hierin past een overheid die meedenkt en faciliteert.

Door de crisis (onder andere op de woningmarkt en in de bouwsector) en bezuinigingen is de financiële druk op de gemeente zo groot geworden, dat bepaalde voorzieningen alleen nog maar in stand gehouden kunnen worden gehouden als overheid, samenleving en markt gezamenlijk de schouders eronder zetten.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Overheid en burger

De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken op terreinen als veiligheid, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en afvalinzameling. Zelfs bij die taken waar zij een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij nog steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving (burgers, bedrijven, organisaties, kerken, scholen enzovoort).

De ChristenUnie zet in haar werk in de gemeenteraad in op een coöperatieve houding. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet van primair belang. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die onder andere zijn vastgelegd in het programma.

Dorpen als lokale gemeenschap

De ChristenUnie waardeert dorpen ('kernen') en buurten als lokale gemeenschappen en hecht aan het eigene ervan. De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van dorpen te betrekken bij zaken die hen raken.

Steeds meer gemeenten hebben verscheidene (kleine) kernen. Dat vraagt om specifiek kernenbeleid.

Wil de gemeente de afstand tot de kern klein houden, dan is inzet van contactambtenaren met voldoende mandaat een mogelijkheid. Deze ambtenaren vormen de schakel tussen de vele afdelingen binnen het gemeentelijk apparaat en de belangenvertegenwoordigende mensen in de kern.

Tegelijk mag van alle ambtenaren worden verwacht dat zij burgergericht opereren (zonder daarbij het grotere belang uit het oog te verliezen).

Participatie

De overheid moet niet alles zelf of alleen willen doen. Sterker nog, de overheid moet niet overal bij betrokken willen zijn. Loslaten is ook een kunst. Wij spreken liever van overheidsparticipatie dan van burgerparticipatie, al was het alleen maar om bij de overheid een kanteling in denken teweeg te brengen. Een nieuwe manier van samenwerken is extra hard nodig, nu er zo veel nieuwe taken op de gemeente afkomen (*zie ook de paragrafen over zorg en welzijn*).

Als de overheid wel een belangrijke rol heeft in een proces, dan wil de ChristenUnie dat de gemeente burgers, bedrijven, belangenbehartigers en andere betrokkenen zo vroeg, veel en vaak als mogelijk betreft bij de vorming en uitvoering van dat beleid. Dat is een voorwaarde voor draagvlak en vruchtbare samenwerking. Goede voorbeelden hiervan zijn de Wmo-raden.

De gemeente – zowel college als raad – ontwikkelen uitgebreid beleid voor participatie met duidelijke rollen, procedures en wederzijdse verwachtingen. De communicatie vanuit de gemeente verdient daarbij zorgvuldige aandacht.

Als er initiatieven, taken, verantwoordelijkheden en middelen kunnen worden overgedragen aan burgers en maatschappelijke instellingen, dan begeleidt en ondersteunt de gemeente dit proces. Het gaat er uiteindelijk om dat gezamenlijke doelstellingen op de beste manier bereikt worden. Een voorbeeld hiervan is het overdragen van de zorg voor het openbare groen aan een buurt.

Decentralisaties

De komende jaren wordt een flink aantal taken van de rijksoverheid en provincie overgebracht (gedecentraliseerd) naar de gemeente: onderdelen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten gaan naar de Wmo, de jeugdzorg gaat van provincies naar gemeenten en met de

Participatiewet komt onder andere de sociale werkvoorziening bij de gemeenten. Ook bij het passend onderwijs vindt een stelselwijziging plaats, waardoor gemeenten een grotere rol krijgen in de ondersteuning van leerlingen met extra zorgbehoeften. Deze ingezette decentralisaties en transformaties van allerlei vormen van zorg vereisen een zorgvuldige aanpak. Hoewel het decentraliseren van taken naar gemeenten past bij de visie van de ChristenUnie, wordt het uitvoeren van de op handen zijnde decentralisaties een zware opgave. De zorg voor de zwakke blijft daarbij voor ons voorop staan. Zorgvuldigheid en zorgzaamheid zijn cruciaal.

Het gaat om een grote operatie, die gepaard gaat met forse bezuinigingen. Het is belangrijk om de (financiële) effecten van de stapeling van decentralisaties voor mensen die hier mee te maken hebben goed in beeld te hebben én aandacht te houden voor de financiële posities van individuele gemeenten. Ook het tempo waarin veranderingen worden doorgevoerd, is een punt van aandacht.

Gemeentelijke herindeling en samenwerking

Samenwerking of fusie van gemeenten moet 'van onderop' plaatsvinden. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeenteraden van de individuele gemeenten hiertoe besluiten. Zij vormen de onderste bestuurslaag en daarmee de verantwoordelijke.

Uitgangspunt voor de ChristenUnie is, dat de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie (ook wel bestuurskracht genoemd) voldoende moet zijn en blijven. Als deze bestuurskracht tekortschiet, is de gemeenteraad de eerstverantwoordelijke om te gaan zoeken naar versterking van deze bestuurskracht. De ChristenUnie kiest bij een bestuurlijke vernieuwing van de provincie Groningen eerst voor zelfstandigheid van de gemeente Bedum. In samenwerking met buurgemeenten kunnen gemeenteoverstijgende taken worden uitgevoerd. Bij een mogelijke herindeling is aansluiting bij Noord-Groningen (van Lauwerszee tot Dollard tou) de tweede keus.

De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (WGR) moeten worden ingeperkt. De ChristenUnie is niet per definitie tegen gemeenschappelijke regelingen, maar die dienen op z'n minst de mogelijkheid in zich te hebben dat de individuele gemeente eigen beleid kan blijven formuleren.

Concrete voorstellen

- Keuzes voor schaalvergroting worden gemaakt op basis van inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid.
- Bij een bestuurlijke vernieuwing van de provincie Groningen heeft zelfstandigheid de voorkeur.
- Indien er toch een herindeling zal plaatsvinden, wordt gekozen voor Noord-Groningen.
- Meer algemene regels in plaats van gedetailleerde vergunningen. Om regeldruk te verminderen, worden vergunningstelsels waar mogelijk omgezet in algemene regels. Wie een loopje neemt met de regels wordt aangepakt. Wie zich daar keurig aan houdt, krijgt minder controle.
- De tevredenheid van de burger moet periodiek worden gemeten in een tevredenheidsonderzoek.

1.2. Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

De overheid heeft als taak het recht te handhaven. De overheid is zich er steeds van bewust dat zij een verantwoordelijkheid heeft om de zwakken te beschermen en criminaliteit te bestrijden. Tegelijk houdt zij ook oog voor de eigen verantwoordelijkheid van mensen (denk bijvoorbeeld aan inbraakpreventie).

Betrokkenheid van inwoners en organisaties uit de buurt is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan. Bij de aanpak kunnen verschillende buurten om een verschillende aanpak vragen. Bij het werken aan veiligheid en leefbaarheid heeft iedereen een rol. Met een gerichte wijkaanpak kan dit worden gestimuleerd. Juist burgers, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan goede buurten. Dat zijn buurten waarin jongeren veilig naar school gaan en ruimte hebben om te spelen, waarin ouders met een gerust hart kunnen wonen, werken en winkelen en waarin ouderen zonder zorg over straat kunnen gaan, actief kunnen zijn en nog voluit van het leven kunnen genieten.

Mensen zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Ook bij de aanpak van problemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve aanpak van daders.

De gemeente stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende buurten. In een veiligheidsplan worden na te streven doelen en verantwoordelijkheden beschreven van de organisaties die in samenwerking een rol spelen als het gaat om veiligheid. Partners in preventie en aanpak zijn behalve gemeente en politie onder andere welzijnswerk, jeugdzorg, onderwijs, verslavingszorg en gezondheidszorg.

De ChristenUnie wil dat het integraal veiligheidsplan tijdig door de raad wordt vastgesteld, zodat de gemeente invloed kan uitoefenen op het vaststellen van de prioriteiten voor de politie.

Minstens één keer per jaar moet er overleg zijn tussen gemeenteraad, burgemeester, politie en openbaar ministerie waarin gesproken wordt over resultaten. Daarbij wordt ook verslag gedaan van de inzet van mensen en middelen, onderlinge samenwerking, aanrijdtijden en dergelijke van politie, brandweer en ambulances.

Inzet van politie en andere hulpverleners bij grote evenementen kan niet langer volledig voor rekening komen van de gemeenschap en ten koste gaan van de beschikbaarheid van politie voor het reguliere werk. De ChristenUnie wil het debat aangaan over de vraag in hoeverre dit een verantwoord beslag legt op de samenleving.

Burgers worden actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Burgers vormen ook de ogen en oren van de politie. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag, waarbij de politie contact legt met

de melder over de resultaten. Zij stimuleert de regierol van de gemeente om veiligheidsproblemen met verschillende maatschappelijke partners op te pakken via de verschillende keurmerken.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de buurtagent als aanspreekpunt voor burgers in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten in het korps om problemen concreet aan te pakken.

Als het om veiligheid gaat, krijgt de burgemeester steeds meer wettelijke bevoegdheden om op te treden tegen geweld en overlast. Er moet genoeg menskracht beschikbaar zijn om deze wetten en regels goed te kunnen handhaven.

Drugs en drank

De ChristenUnie wil het gebruik van drugs en alcohol op straat actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen. Het kabinet verscherpt de regels rondom softdrugs: cannabis met een THC-gehalte van 15% of hoger wordt niet langer gedoogd. Het vraagt wel extra inspanningen van de gemeente om dit beleid goed uit te voeren.

De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen. Per 1 januari 2013 geldt de nieuwe Drank- en Horecawet, waarbij de handhavingstaken zijn overgedragen aan de gemeente. Dit vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. De gemeenteraad moet in deze beginperiode dit dossier kritisch volgen. Wij vragen extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen.

Concrete voorstellen

- Bij het opstellen van het integraal veiligheidsplan en de daaruit voortvloeiende prioriteiten voor inzet van politie en andere organisaties worden de resultaten van veiligheidsonderzoeken en de bevindingen van wijkbewoners meegenomen.
- De gemeenteraad moet zorgvuldig de vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst. Dus: tijdige inbreng voor de besluiten die voor de regionale brandweer worden genomen met het oog op goede en betaalbare brandweezorg. En blijvende aandacht voor de rol van vrijwilligers.
- De burgemeester stimuleert lage drempels voor het doen van aangifte en goede terugkoppeling door politie.
- De kosten van vandalisme worden verhaald op daders. De gemeente publiceert regelmatig de resultaten hiervan en de omvang van de schade ten gevolge van vandalisme door middel van een 'vandalismemeter'.
- Wij willen de sociale samenhang tussen mensen en groepen mensen versterken. Daartoe is wijkgericht aanpak nodig samen met verenigingsleven en buurtinitiatieven. Wij geven de samenleving een rol in de zorg voor veiligheid in de wijk.
- De ChristenUnie wil een actief handhavingsbeleid, waarbij het opleggen van bestuurlijke boetes niet wordt geschuwd.
- Wij betrekken inwoners bij veiligheid en zetten in op Burgernet en SMS-alert.
- De gemeente organiseert (zo nodig samen met andere gemeenten) voldoende toezichtcapaciteit voor de Drank- en Horecawet en werkt aan preventie.

1.3. Financiën

Waar staat de ChristenUnie voor?

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen.

Gemeenten worden geconfronteerd met enerzijds een drastische uitbreiding van het takenpakket en anderzijds een ingrijpende bezuinigingsoperatie. Daarnaast zorgt de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) ervoor dat de gemeentelijke beleidsvrijheid ten aanzien van het doen van investeringen begrensd wordt. Gemeenten worden ook verplicht hun tegoeden bij het Rijk onder te brengen (schatkistbankieren). De verschillende maatregelen leggen samen een grote druk op het financieel beleid. Meer dan ooit moet de gemeentelijke overheid zich ervan bewust zijn dat de middelen worden opgebracht door de hele samenleving. Alle burgers betalen mee, hetzij via de OZB (onroerendezaakbelasting), hetzij via de afdracht van de rijksoverheid.

De rijksoverheid draagt met een aantal zorg- en welzijnstaken weliswaar ook het budget over, maar heeft daarop een aanzienlijke korting toegepast. Door de ontwikkelingen op de woningmarkt staan ook de inkomsten uit de OZB onder druk. Dat geldt al evenzeer voor de opbrengsten uit grondverkoop.

Onze gemeente moet daarom inkomsten en uitgaven in balans laten zijn. Dit betekent dat bij bezuinigingen niet de kaasschaafmethode wordt gehanteerd, maar dat duidelijke keuzes worden gemaakt en prioriteiten gesteld.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Bezuinigen is kiezen

De ChristenUnie werkt mee aan bezuinigingen, maar stelt wel een paar grenzen:

- Die posten die rechtstreeks te maken hebben met het lenigen van de nood van individuele burgers moeten zoveel mogelijk buiten schot blijven.
- Als het gaat om kerntaken van de overheid, zoals veiligheid, is terughoudendheid bij het terugbrengen van het budget op zijn plaats.
- Het spreekt voor ons vanzelf dat vooral bespaard kan worden op projecten die voor de samenleving niet van direct belang zijn of waarvoor de overheid geen primaire verantwoordelijkheid heeft. Wat wij zoveel mogelijk willen beperken is:
 - het uitvoeren van 'prestigeprojecten';
 - de subsidiëring van organisaties en activiteiten die ook met privaat geld kunnen worden bekostigd;
 - het langdurig financieel steunen van noodlijdende sport- en andere verenigingen;
 - het inhuren van externe adviesbureaus, projectmanagers en dergelijke.
- Bij alle projecten moet kritisch bekeken worden of en hoe zij kunnen worden versoberd.
- De gemeente als ambtelijke organisatie blijft werken aan een efficiënte organisatie.
- Wij streven ernaar om de OZB alleen met inflatiecorrectie te laten stijgen.

Lange termijn

Het opstellen van een begroting en meerjarenraming gebeurt eerlijk, realistisch en verstandig. De gemeente zorgt voor voldoende (weerstand)vermogen om onverwachte uitgaven te kunnen opvangen. Toekomstige generaties worden niet opgezaaid met de gevolgen van slecht financieel beleid van hun voorgangers.

2. GEZONDE SAMENLEVING

Waar staat de ChristenUnie voor?

Wij gaan voor een gezonde samenleving, die oog en zorg heeft voor mensen in kwetsbare situaties. Mensen dragen verantwoordelijkheid voor elkaar, in gezinsverband, in families en in de buurt.

God heeft ieder mens talenten gegeven. Talenten kunnen zich ontwikkelen door scholing, training en/of ervaring. Wij gaan voor een samenleving waarin mensen tot hun recht kunnen komen en zich op een gezonde manier kunnen ontwikkelen en ontplooiën, om zo de samenleving te kunnen dienen.

2.1. Samen zorgen

Decentralisaties en transities

Op het gebied van zorg en welzijn verandert er de komende jaren erg veel, zowel voor de gemeente als ook voor burgers en organisaties. Burgers worden geconfronteerd met het feit dat zij niet meer automatisch recht hebben op voorzieningen, maar dat vooral gekeken wordt wat ze zelf kunnen, al dan niet met behulp van het eigen netwerk.

De ChristenUnie is bereid mee te werken aan deze decentralisaties van taken naar gemeenten en aan de transformatie van overheidszorg naar meer zelfredzaamheid en samen-redzaamheid, maar niet zonder kritisch te zijn over de manier waarop dit plaatsvindt.

Wij ondersteunen de gedachte dat niet alles door de overheid geregeld kan en moet worden. Er waren sowieso wijzigingen nodig in de manier waarop wij de zorg in Nederland geregeld hebben. Zorg moet dicht bij de mensen plaatsvinden, integraal, informeel, en vooral met meer maatwerk.

De ChristenUnie ondersteunt de ontwikkeling dat gemeenten meer verantwoordelijk worden voor het organiseren van goede zorg. De lokale overheid kan het beste zorgvragen samenbrengen met andere voorzieningen, zoals thuiszorg, vervoer, onderwijs of woonzorgcomplexen en levensloopbestendige woningen. Zo kan met behoud van kwaliteit met minder geld meer zorg aan meer mensen worden verleend.

Het is belangrijk om de decentralisaties in samenhang te zien. Vaak hebben mensen meerdere problemen. Des te meer een reden om maatwerk te leveren, uitgaande van de persoon en zijn/haar situatie en omgeving. Doel is dat iedereen naar vermogen kan meedoen in de samenleving. Daarbij zal de gemeente vooral een stimulerende en faciliterende rol spelen en een vangnet bieden voor hen die het zelf niet redden.

Jeugdzorg

In de komende periode worden taken op het gebied van jeugdzorg van de provincie overgedragen naar de gemeenten. De voorbereiding daarop is in volle gang. Deze decentralisatie gaat gepaard met een forse bezuiniging op het oorspronkelijke budget. Er bestaat een gevaar dat de transitie zich vooral zal richten op het verschuiven van bestuurlijke verantwoordelijkheid, maar het moet om de inhoud gaan. De basiszorg moet dicht bij het kind en in betere samenhang met zijn/haar omgeving worden geregeld en uithuisplaatsingen moeten

zoveel mogelijk worden voorkomen. De continuïteit van deze zorg moet gewaarborgd blijven en het aanbod moet vernieuwd en verbeterd worden.

Niet alle taken die naar de gemeente toekomen, kunnen lokaal worden georganiseerd. Dat betekent dat gemeenten ook op regionaal en voor bepaalde zaken op landelijk niveau afspraken met elkaar zullen moeten maken. De ChristenUnie ziet erop toe dat identiteitsgebonden jeugdzorg ook deel uitmaakt van het palet van aanbieders waaruit gekozen kan worden.

Om een samenhangende en integrale visie op de preventie van problemen en het begeleiden van kinderen en jongeren naar zorg, hulpverlening en werk te garanderen, wordt de decentralisatie van de jeugdzorg gekoppeld aan de andere taken die vanuit het Rijk naar de gemeenten worden overgeheveld: de decentralisatie van de AWBZ en de Participatiewet. Dit biedt ook de kans om de jeugdzorg op een soepele manier te laten overgaan in volwassenenzorg.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

De gemeente moet een visie ontwikkelen over hoe ze wil aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van burgers en hoe ze daarin wil samenwerken met andere gemeenten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en instellingen en burgers.

Eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht

De ChristenUnie zet in op de eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers. De gemeente investeert vooral in het versterken van de eigen kracht van mensen en hun sociale netwerk (familie, vrienden, burens enzovoort). Naast regisseur zal de gemeente zich ook een schild voor de zwakkeren moeten blijven tonen.

Vóór alles is inzet op preventie van groot belang. Voorkomen is beter dan genezen.

We moeten ook eerlijk onder ogen zien dat onze samenleving niet altijd zo samenhangend en zorgzaam is als beleidsmakers graag zouden willen. Decennia van individualisering hebben de sociale cohesie in heel veel wijken en verbanden uitgehold. Bij Wmo en jeugdzorg kan niet zomaar uitgegaan worden van de eigen kracht en/of zorgzaamheid van de buurt of de familie. Het vraagt om een extra inspanning, extra opleiding en een andere houding van gemeenten en professionals om die kracht aan te boren en de regie uit handen te geven. We moeten niet vergeten dat de samenleving heel ingewikkeld is geworden. Er mag geen tweedeling ontstaan tussen mensen die wel en die niet kunnen meekomen. Toegang tot zaken als administratieve ondersteuning, schuldhulpverlening, voedselbank en rechtsbijstand moet voor een ieder die dat nodig heeft binnen bereik blijven.

Wmo

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat een ondersteuningsvraag levensbreed wordt bekeken en dat daarbij ook de naaste omgeving van de hulpvrager in beeld wordt gebracht én betrokken wordt. Eén toegangspunt voor welzijn, zorg, opvoedondersteuning en waar mogelijk ook werk en inkomen is daarbij het ideaal.

De ChristenUnie benut de kracht van de samenleving en wil deze versterken. De ChristenUnie zet in op het ondersteunen van mantelzorgers en het versterken van informele wijkaanpak. Professionals ondersteunen vrijwilligers in plaats van andersom. Wij pleiten daarom voor een voldoende budget voor mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk en wijkaanpak.

Juist in deze tijd liggen er ook voor kerken enorme kansen om zichtbaar te zijn in de samenleving, buiten de kerkmuren. De ChristenUnie gaat hierover graag het gesprek aan.

De ChristenUnie wil dat burgers die ondersteuning vanuit de Wmo krijgen de mogelijkheid hebben om zelf te kiezen en een eigen regie te voeren. De mogelijkheid voor een PGB (persoonsgebonden budget) of ZIN (zorg in natura) met voldoende aanbod moet burgers daartoe in staat stellen (bijvoorbeeld een vouchersysteem voor de inkoop van dagbesteding), vooral om te kunnen kiezen voor zorgverlening vanuit een identiteit die bij hen past. De aangekondigde bezuinigingen op de huishoudelijke hulp leiden er waarschijnlijk toe dat in minder situaties aanspraak gemaakt kan worden op deze voorzieningen. Belangrijk is wel oog te houden voor de signalerende functie die deze voorziening heeft.

Zorg aan huis en dagbesteding

Steeds meer mensen met een zware zorgvraag moeten langer thuis blijven wonen. Dit betekent onder meer een grote focus op het geschikt maken van voldoende woningen voor ouderen en gehandicapten. De ChristenUnie wil voor Bedum een zorgconcept laten ontwikkelen waarbij burgers in eigen omgeving kunnen blijven wonen. Dit concept moet gezamenlijk worden ontwikkeld door betrokken burgers, zorginstellingen, welzijnswerk, woningcorporatie en gemeente.

Bij woningbouw moet er aandacht worden gegeven aan het beschikbaar zijn van voldoende levensloopbestendige woningen. De ChristenUnie vindt dat een actualisatie van de mogelijkheden van bestaande woningen gewenst is. Het ontwikkelen van een woon-zorgvisie is daarbij nodig. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er aandacht is voor het houden van sociale contacten en het tegengaan van vereenzaming.

Mensen met een beperking moeten zoveel mogelijk kunnen meedoen aan de samenleving. De ChristenUnie vindt dat een passende dagbesteding daarvoor een voorwaarde is en zal de transformatie in de zorg op dit punt kritisch volgen.

Eigen bijdrage en hergebruik

Om de ondersteuning in het sociale domein betaalbaar te houden, kan voor bepaalde voorzieningen een substantiële eigen bijdrage gevraagd worden. De ChristenUnie vindt dat een eigen bijdrage voor diensten die door of namens de gemeenten worden verricht, niet ten koste mag gaan van de bereikbaarheid van de zorg.

De ChristenUnie wil hergebruik van hulpmiddelen stimuleren. Naast het financiële voordeel is dit ook belangrijk in het kader van duurzaamheid. Ook het delen van dure hulpmiddelen (bijvoorbeeld scootmobiel) is bespreekbaar.

Versterken eerstelijnszorg

In het belang van het kind en om te voorkomen dat er onnodig wordt doorverwezen, zet de gemeente in op tijdige signalering en wordt het gebruik van laagdrempelige hulpverlening gestimuleerd. Daarvoor is nodig dat deze vormen van zorg dicht bij de mensen worden georganiseerd. Het CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin) speelt daarin een belangrijke rol. Daarnaast is het belangrijk dat sportclubs en andere amateurverenigingen toegankelijk zijn voor alle kinderen en, voor zover mogelijk, een rol spelen in het vroegtijdig signaleren van mogelijke problemen.

Versterken van de eigen kracht

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders zoveel mogelijk worden ondersteund, zonder dat alle hulp direct door anderen wordt overgenomen. Daarom wordt met behulp van het sociale netwerk eerst een plan van aanpak opgesteld, waarbij de eigen kracht van het gezin zoveel mogelijk wordt versterkt. Dit kan voorkomen dat kinderen uit huis worden geplaatst. Dat vraagt van de professional een meer coachende houding. In elk gezin dat hulp nodig heeft, wordt gewerkt met één plan en is één hulpverlener eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de zorgcoördinatie.

Waar nodig wordt een eigenkrachtbijeenkomst ingezet om een hulpvrager te ondersteunen bij het hervinden van zijn eigen kracht en het versterken van het netwerk.

Centrum Jeugd en Gezin

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), dat een belangrijke rol speelt in de jeugdzorg, zal zich verder moeten ontwikkelen naar een netwerkorganisatie. Dat betekent dat het centrum, naast de reeds bestaande taken van het signaleren van problemen bij kinderen en gezinnen, en het geven van advies en voorlichting, ook de taak krijgt tijdig door te verwijzen naar de juiste hulpverlening. Dat vraagt van het centrum een strakke aansturing onder regie van de gemeente, waarbij generalisten zoveel mogelijk de nodige zorg bieden en indien nodig, tijdig doorverwijzen naar de juiste tweedelijnszorg.

Wij willen dat het CJG zo laagdrempelig en klantvriendelijk mogelijk is.

Verbinding met onderwijs

Kinderen en jongeren zijn een groot deel van de week op school aanwezig. De school vormt daarom informeel, maar ook formeel een belangrijke schakel tussen de ouders, de jongere en zorgaanbieders.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat de gemeente niet alleen zorg draagt voor het weghalen van schotten en drempels tussen de verschillende vormen van zorg en/of zorgaanbieders, maar ook voor een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg. Wij hanteren als regel: één kind/gezin = één plan/regisseur.

Ruimte voor zorg met eigen identiteit

De ChristenUnie hecht aan de keuzevrijheid van ouders en zorgvragers om zorg te verkrijgen die past bij hun situatie en levensovertuiging. De gemeente zal moeten garanderen dat toegang tot zorg vanuit christelijke identiteit mogelijk blijft.

Volksgezondheid

Voor het welzijn van burgers en om te voorkomen dat burgers uiteindelijk een beroep moeten doen op dure vormen van zorg is het van belang dat de gemeenten een proactieve opstelling hebben als het gaat om het lokale gezondheidsbeleid. Daarom moet de gemeente zorgen voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst met deskundigen op het terrein van sociale geneeskunde, epidemiologie, sociale verpleegkunde, gezondheidsbevordering en gedragswetenschappen.

Jeugdgezondheidszorg

In het kader van preventief gezondheidsbeleid en het zo vroegtijdig signaleren van problemen is een goede en effectieve opzet van de jeugdgezondheidszorg van groot belang. Daarbij is het belangrijk dat consultatiebureaus en schoolartsen zich niet alleen richten op de fysieke gezondheid van de jeugd, maar ook de sociale omgeving van het kind of de jongere kennen. De

ChristenUnie vindt het daarom belangrijk dat de jeugdgezondheidszorg naadloos verbonden is met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daar waar hulp bij de opvoeding en/of extra ondersteuning nodig is, wordt allereerst bekeken in hoeverre de 'eigen omgeving' hierin een rol kan spelen. Ter voorkoming van gezondheidsproblemen en voor het welzijn van de jeugd is het sportbeleid dusdanig opgezet dat ieder kind binnen de gemeente de mogelijkheid heeft om wekelijks te sporten.

Verslavingen

Verslaving aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken wordt gezien als bedreiging voor de volksgezondheid en het algemeen welzijn. De gemeente gaat dit tegen door het nemen van preventieve maatregelen en actieve bestrijding. Naast sportverenigingen kunnen ook kerken en andere maatschappelijke instellingen een rol spelen in bewustwording en het voorkomen van gezondheidsproblemen als gevolg van een ongezonde levensstijl. Zo moet er gekeken worden hoe alcoholgebruik in sportkantine teruggedrongen kan worden. De ChristenUnie is tegen gokhallen en zal niet meewerken aan vergunningen voor dergelijke locaties.

Bemoeizorg

De gemeentelijke gezondheidsdienst en de GGZ-instellingen (geestelijke gezondheidszorg) die lokaal actief zijn, werken nauw samen als het gaat om zorg voor die mensen die de stap naar de reguliere hulpverlening niet kunnen of willen maken, de zogenaamde zorgmijders.

Asiel en inburgering

Asielzoekers die in onze gemeente wonen, doen een beroep op gemeentelijke voorzieningen. De gemeente zet zich ervoor in dat er geen asielzoekers tussen wal en schip belanden en op straat terechtkomen, met allerlei maatschappelijke problemen als gevolg. Speciale aandacht verdienen de alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's).

De gemeente zet zich in voor de maatschappelijke begeleiding en integratie van inburgeringsplichtige asielgerechtigden.

Concrete voorstellen

- De gemeente ontwikkelt samen met burgers, zorginstellingen en woningbouwcorporatie een zorgconcept, zodat burgers in eigen omgeving kunnen blijven wonen.
- Maatschappelijke initiatieven worden gewaardeerd, gestimuleerd en gefaciliteerd.
- De gemeente maakt concrete plannen tegen vereenzaming van ouderen, langdurig werklozen en andere risicogroepen. De wijkgerichte aanpak ter bevordering van de sociale cohesie wordt verder uitgewerkt en in samenwerking met diverse betrokkenen (buurtverenigingen, welzijnsinstellingen, kerken enzovoort) uitgevoerd.
- Voor een succesvolle transitie in de zorg investeert de gemeente in training van ambtenaren, professionals en vrijwilligers.
- De gemeente werkt aan voortdurende aandacht om het zorgloket bekend te maken bij de burgers. Laagdrempeligheid en eenduidigheid zijn daarvoor krachtige instrumenten.
- Er is speciaal beleid en ondersteuning voor mantelzorgers.
- De gemeente investeert in contacten en samenwerking met kerken.
- De gemeente maakt effectief gebruik van de oren en ogen, kennis en kunde van professionals voor het signaleren van ondersteuningsbehoeften.

- De gemeente werkt samen met woningcorporaties aan een woon-zorgvisie. Er vindt een actualisatie plaats van de mogelijkheden van bestaande woningen die geschikt zijn voor het zo lang mogelijk thuis wonen van ouderen en gehandicapten.
- De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor hergebruik en delen van (dure) hulpmiddelen.
- De gemeente heeft een goed systeem voor het inschakelen van 'eigenkrachtconferenties'.
- Alcoholgebruik in sportkantine en andere gelegenheden moet worden beperkt.
- De gemeente vult het landelijke budget voor maatschappelijke begeleiding van asielgerechtigden met eigen middelen aan.
- De gemeente introduceert en stimuleert de inzet van vluchtelingen in het lokale vrijwilligerswerk.

2.2. Werk en inkomen

Waar staat de ChristenUnie voor?

Ons uitgangspunt is dat ieder mens de verantwoordelijkheid heeft om in zijn/haar eigen levensonderhoud te voorzien. Soms lukt dat (tijdelijk) niet. Wij vinden dat niemand aan zijn/haar lot mag worden overgelaten. Zowel van overheid als samenleving wordt extra zorg en aandacht gevraagd voor de (tijdelijk) kwetsbare burgers.

Ook de gemeente heeft een taak als het gaat om het bevorderen van de lokale en regionale werkgelegenheid.

Het beleid moet erop worden gericht zoveel mogelijk mensen in staat te stellen zich in te zetten voor de samenleving.

Het is daarom nodig dat de gemeente en maatschappelijke partners samen de behoefte inventariseren en afspreken hoe vraag en aanbod bij elkaar kunnen worden gebracht. Inzet van mensen in het kader van maatschappelijke activering (= *inzet / dienstbetoon*) kan daarbij een eerste instrument zijn.

De ChristenUnie zet zich in voor een samenleving waarin ...

- iedereen kan meedoen op een manier die zo goed mogelijk aansluit bij zijn/haar talenten.
- het voor gemeenten, bedrijven en andere organisaties en instellingen vanzelfsprekend is dat ook mensen met beperkingen de mogelijkheid wordt geboden hun talenten in te zetten en die dit ook laten zien door deze mensen in dienst te nemen, bijvoorbeeld door hun een leer-werkstage aan te bieden.
- mensen die geen kans hebben op regulier werk toch kunnen meedoen.
- vrijwilligerswerk een belangrijke plaats inneemt.

De ChristenUnie wil investeren in een samenleving die gebaseerd is op 'vertrouwen', in een samenleving waarin mensen worden gestimuleerd, uitgedaagd en beloond, maar kwaadwillenden worden aangepakt.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Bij bezuinigingen kiest de ChristenUnie in eerste instantie niet voor het verminderen of bemoeilijken van het gebruik van voorzieningen, maar wil ze samen met de maatschappelijke partners onderzoeken of de bezuiniging ook kan worden bereikt door een andere verdeling van verantwoordelijkheden, taken en middelen tussen de gemeente en de maatschappelijke partners. Zo kunnen bij schuldhulpverlening bepaalde taken in de voorbereiding of de nazorg worden uitgevoerd door (vrijwilligers van) maatschappelijke partners, zodat de professionals die werkzaam zijn binnen de gemeentelijke schuldhulpverlening zich kunnen richten op de ingewikkeldere taken en onderwerpen.

De ChristenUnie wil idealiter een samenleving waarin voedselbanken niet nodig zijn, maar wij sluiten onze ogen niet voor de realiteit. Voedselbanken zijn er en hebben het druk. Wij willen ervoor zorgen dat deze vrijwilligers hun werk goed kunnen doen. Daar willen wij ze bij steunen,

financieel en/of in natura (bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een locatie of vervoermiddel).

Wij vinden dat voor het verkrijgen van een uitkering een tegenprestatie gevraagd mag worden. De gemeente mag een beroep doen op de inzet van degenen die een uitkering ontvangen. Zij kan activiteiten aanwijzen/aanbieden als leer- en/of werkervaringsplaats of als mogelijkheid voor maatschappelijke activering, zoals groenonderhoud van sportparken, verzamelen van zwerfvuil, ondersteuning in de verzorging van bewoners van verzorgingshuizen of schoonmaakwerk in wijk- of buurtcentra. Wel moet hierbij zoveel mogelijk worden voorkomen dat dit ten koste gaat van reguliere arbeidsplaatsen. Het moeten aanvullende taken zijn. Mensen moeten daarbij wel keuzemogelijkheden hebben en ook zelf met voorstellen kunnen komen.

De ChristenUnie wil nadrukkelijk oog hebben voor de positie van ZZP'ers (Zelfstandigen Zonder Personeel). Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn. Ook binnen de overheid moet men meer en meer rekening houden met vraagstukken die hiermee samenhangen. Hierbij denken wij aan invulling van aanbestedingscontracten, mogelijkheden binnen bestemmingsplannen, eisen omtrent uitkeringen en aanvullingen hierop door eigen arbeid, enzovoort.

Werken en participeren

De ChristenUnie stelt voor:

- van iedereen die financieel afhankelijk is van de gemeente worden de (gewijzigde) capaciteiten en beperkingen en ontwikkelingen daarin objectief en zorgvuldig bepaald en vastgelegd, bijvoorbeeld in een persoonlijk ontwikkelingsplan.
- bedrijven en organisaties worden gestimuleerd om meer mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. De gemeente moet daarin zelf het goede voorbeeld geven.
- bedrijven en organisaties worden uitgedaagd om de verantwoordelijkheid te nemen voor reïntegratietrajecten. Daarbij moet wel bewaakt worden dat de trajecten een aantoonbaar positief effect hebben op (de kansen van) plaatsing in een functie op de arbeidsmarkt.
- misbruik van reïntegratiesubsidies moet krachtig bestreden worden.
- bedrijven en organisaties worden gestimuleerd om leer- en/of werkervaringsplaatsen en/of plaatsen voor maatschappelijke activering beschikbaar te stellen.
- we zadelen werkgevers daarbij niet op met (administratieve) rompslomp. Zo kunnen administratieve lasten verminderd worden door te werken met detachering bij het plaatsen van mensen met een beperking.
- bedrijven moeten gestimuleerd en beloond worden om sociaal verantwoord te ondernemen.
- trajecten voor (re-)integratie van werkzoekenden moeten gericht zijn op het realiseren van een structurele oplossing.
- mensen die in een reïntegratietraject zitten, moet – zodra het desbetreffende werk beëindigd is - zo snel mogelijk nieuw werk worden aangeboden;
- iedereen die bij een regulier bedrijf kan werken, moet zich daarvoor ook daadwerkelijk beschikbaar stellen.

De mate waarin bedrijven en organisaties arbeidsgehandicapten in dienst nemen, bepaalt de noodzaak om als (samenwerkingsverband van) gemeente(n) zelf te zorgen voor beschermt werk.

Met betrekking tot beschut werken wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen mensen met een socialewerkvoorziening-indicatie en mensen die recht hebben op een Wajong- of bijstandsuitkering. Hoe het in de nieuwe Participatiewet en uiteindelijk lokaal of regionaal ook geregeld gaat worden, ons uitgangspunt is dat mensen die een beschutte werkplek nodig hebben, die ook moeten kunnen krijgen.

Concrete voorstellen

- Probleemsituaties moeten zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en adequaat worden aangepakt om escalatie te voorkomen. Dit vereist een intensieve samenwerking met en tussen alle beleidsvelden en instanties waar de problemen spelen en /of bekend zijn (de zogenaamde 'vindplaatsen'). Uitgangspunt daarbij is 'één plan, één coach en één budget'.
- Er mogen geen lange wachttijden bestaan voor de schuldhulpverlening. Concreet wordt in de gemeentelijke verordening vastgelegd dat iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht kan en dat er vervolgens zo snel mogelijk wordt gewerkt aan een oplossing, onder andere om te voorkomen dat schulden zich verder opstapelen.
- Er moet ruimte zijn om bij bijzondere situaties ook als gemeente extra financiële ondersteuning te geven.
- Overgang van armoede van ouders op kinderen moet worden voorkomen. Daarom is extra aandacht nodig voor (gezinnen met) kinderen die langdurig een uitkering ontvangen. Het mag niet zo zijn dat kinderen daardoor hun talenten niet kunnen ontwikkelen of zich niet kunnen ontspannen. De aanbevelingen van de Kinderombudsman worden daarin gevolgd.
- Lokaal wordt bezien of de mogelijkheid bestaat een fonds op te richten, al dan niet beperkt tot het terrein van sport en/of cultuur, waarin overheid en ondernemers en particulieren geld storten, waarop de minima aanspraak kunnen maken.
- Inschakelen van de 'eigen kracht' van betrokkene(n) en zijn/haar directe omgeving.
- Armoedepact van gemeente met alle vindplaatsen: woningcorporaties, voedselbank, hulpverleningsorganisaties, zorginstellingen, jeugdzorg, onderwijs, enzovoort.
- Convenant met woningcorporaties en energiebedrijven over het tijdig melden van betalingsachterstanden.
- Convenant tussen gemeente en voedselbank over omgang met gegevens van cliënten.
- Convenant met woningcorporaties en energie- en waterbedrijven om in principe niet over te gaan tot uitzettingen respectievelijk afsluiting van energie/water.
- Samenwerken met scholen voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs om te voorkomen dat iemand zonder startkwalificatie de school verlaat.
- Inschakelen diaconieën via bijvoorbeeld Raad van Kerken of een diaconaal platform om te kijken wat zij gezamenlijk kunnen bijdragen.
- Waardevolle initiatieven van diaconieën en andere vrijwillige organisaties moeten financieel ondersteund worden via cofinanciering. Veel nuttige initiatieven zoals SchuldHulpMaatjes, Present, St. Leergeld, St. Urgente Noden en andere, zijn dan mogelijk.
- De gemeente maakt beleid voor bedrijven aan huis, onder andere in bestemmingsplannen.
- De gemeente bevordert snelle internetverbinding (ook in de buitengebieden). Dat is vooral belangrijk voor telewerkers en bedrijfjes aan huis.

- De gemeente stimuleert dat asielgerechtigden duurzaam aan de slag kunnen. Vluchtelingen wordt maatwerk geboden om, aansluitend op hun inburgering, een opleiding/studie te volgen, een leer/werktraject te doen en/of stage te lopen.

2.3. Onderwijs

Waar staat de ChristenUnie voor?

Ouders zijn en blijven primair verantwoordelijk voor hun kinderen. We vinden het belangrijk dat ouders moeten kunnen blijven kiezen voor scholen die in het verlengde liggen van de opvoeding thuis.

De school is een belangrijke gespreks- en samenwerkingspartner van de gemeente, bijvoorbeeld bij passend onderwijs, jeugdzorg, leerplicht, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Ook heeft de school een belangrijke rol in het versterken van de kracht van de samenleving, door de rol die ze heeft als het gaat om burgerschapsvorming en sociale integratie.

Voorkomen moet worden dat kinderen met problemen uit hun omgeving geplaatst worden (uit het gezin en/of uit de klas). Juist de omgeving van het kind (ouders en docenten) moet ondersteund worden (onder andere door professionals).

We moeten wel constateren dat er steeds meer taken op de school afkomen. Die ontwikkeling vraagt om zorgvuldige afwegingen, ook van de lokale overheid. Het vraagt ook om voldoende ondersteuning van de onderwijsprofessionals om die taken goed te kunnen uitvoeren.

Passend onderwijs en jeugdbeleid

De gemeente en het onderwijs raken elkaar op een aantal vlakken bij de veranderingen in het passend onderwijs en de jeugdzorg. Er ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor een samenhangende onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor jongeren (waaronder passend onderwijs). Samen kan eraan gewerkt worden het beroep op zwaardere en duurdere jeugdzorg en extra doorverwijzingen naar het speciaal onderwijs te voorkomen. Dat betekent een duidelijke visie op het gemeentelijke zorgnetwerk en de plek/rol van de scholen daarin. Daarbij willen wij een aanpak waarbij het gezin centraal staat. Alleen als we het gezin en de omgeving erbij betrekken en zoveel mogelijk verantwoordelijkheid laten nemen, kan een goede oplossing worden gevonden.

Een belangrijk aandachtspunt is de rol van identiteitsgebonden (bijvoorbeeld christelijke) scholen en zorginstellingen binnen de samenwerkingsverbanden. Het is wenselijk dat identiteitsgebonden scholen de mogelijkheid krijgen samen te werken en te zorgen voor passend onderwijs en jeugdhulpverlening.

De kennis die er bij RMC's (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt) is over spijbelaars/voortijdige schoolverlaters moet gebruikt worden in het jeugdbeleid. Verzuim en voortijdig schoolverlaten zijn bijna altijd een teken dat het niet goed gaat met jongeren. Zo kun je als gemeente gericht beleid ontwikkelen voor jongeren die dat echt nodig hebben.

Kleine scholen

In 2013 is een rapport van de Onderwijsraad verschenen. Daarin wordt gepleit voor het opheffen van scholen die minder dan honderd leerlingen hebben. Dat is een advies met verstrekkende consequenties voor veel scholen en daarmee ook gemeenschappen op het platteland en kleine kernen. Ook scholen in het bijzonder onderwijs zullen door deze ingrijpende maatregelen worden getroffen.

Gelet op de prognosecijfers van het CBS is er de komende jaren sprake van een daling van het aantal leerlingen. Deze daling heeft grote gevolgen voor het primair en voortgezet onderwijs. Scholen met weinig leerlingen zijn kwetsbaarder: bekostiging van onderwijs, huisvesting en leerlingenvervoer kunnen een probleem opleveren, omdat zowel schoolbesturen als gemeenten over minder financiële middelen beschikken. De opvang van zorgleerlingen stelt hoge eisen aan het beperkte personeelsbestand.

Uiteraard sluit ook de ChristenUnie haar ogen niet voor de teruglopende leerlingaantallen. Maar scholen verdienen het bij dit soort verregaande besluiten breder beoordeeld te worden dan alleen maar op basis van het aantal leerlingen. De ChristenUnie pleit daarom voor maatwerk, zodat de keuzevrijheid van ouders behouden blijft, de kwaliteit van scholen gegarandeerd kan worden en de rol van de school in de leefgemeenschap van de kleine kernen wordt gewaardeerd. Samenwerking tussen gemeenten, scholen en verwante voorzieningen (zoals kinderopvang, zorg, buurtcentra) is essentieel.

Leerlingenvervoer

De ChristenUnie is voor het behoud van de vergoeding van het leerlingenvervoer voor ouders die hun kinderen naar een school van hun keuze sturen. Uiteraard mag van ouders, naar draagkracht, een eigen bijdrage gevraagd worden. Zo zorgen we ervoor dat keuzevrijheid in het onderwijs, dat zo'n belangrijk onderdeel van de opvoeding is, ook aanwezig is voor minder draagkrachtige ouders.

Kinderopvang

De ChristenUnie zet zich in voor goed toezicht op kinderopvanginstellingen door de GGD. De overheid wil ook ruimte blijven bieden aan en hindernissen wegnemen voor identiteitsgebonden kinderopvang, zodat ouders opvang kunnen kiezen in het verlengde van de opvoeding thuis.

Voorschoolse educatie

De ChristenUnie is van mening dat ook de keuze voor voor- en voerschoolse educatie (VVE) valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders. Ouders moeten de vrijheid én mogelijkheid hebben te kiezen voor een vorm van educatie die aansluit bij hun levensvisie. De gemeente kan in dat kader stimuleren dat er een voldoende divers aanbod is.

In geval van ontwikkelingsachterstanden kan het wel een belangrijk middel zijn om deze achterstanden tijdig in te lopen. In dit kader is het belangrijk dat de jeugdgezondheidszorg zorgt voor een screening in de voerschoolse periode.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Concrete voorstellen

- Stimuleer dat de scholen zelf steeds meer verantwoordelijkheid krijgen in het bepalen en vormgeven van beleid. Minder bemoeienis vanuit de overheid en meer keuzevrijheden van scholen, die wordt ingegeven door het werken vanuit professionaliteit.
- Zorg ervoor dat binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) zoveel mogelijk zaken worden geagendeerd die in de eigen gemeenten spelen.
- Waar mogelijk wordt een pluriform onderwijsaanbod in de gemeente gestimuleerd.
- Het huisvestingsbeleid van scholen van gemeenten wordt hierop afgestemd.

- Bij onderwijshuisvesting moet er aandacht zijn voor het binnenklimaat van scholen, de speelruimte in en rond de school, de duurzaamheid van de gebouwen, de fysieke plek en sociale rol van de school(gebouwen) in de wijk.
- De huidige vergoeding voor het leerlingenvervoer van kinderen naar scholen naar speciaal (basis)onderwijs wordt gehandhaafd.
- Er is sprake van actieve handhaving van de leerplicht en toezicht op verzuim, zodat kinderen optimaal gebruik maken van de onderwijsmogelijkheden.
- Stimuleer een goed, divers aanbod aan voor- en voerschoolse educatie (VVE). Wij willen kinderen een goede kans geven om eventuele achterstanden in te halen.
- Stimuleer dat de samenwerking tussen scholen en andere instanties die betrokken zijn bij de zorg voor jongeren (CJG, Jeugdzorg) zoveel mogelijk vanuit één locatie werken. De drempel om advies/hulp te vragen wordt daardoor vaak lager. Stimuleer daarbij een integrale gezinsaanpak.
- Analfabetisme en laaggeletterdheid is een vaak onderschat probleem in onze samenleving. De gemeente moet beleid voeren om mensen te (laten) helpen bij het leren lezen en schrijven. Dit kan veel ander leed zoals armoede en sociale uitsluiting voorkomen.

2.4. Cultuur, sport en recreatie

Waar staat de ChristenUnie voor?

Sport, cultuur en recreatie dragen bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning en bieden de mogelijkheid om op zinvolle wijze individueel of gezamenlijk vrije tijd te besteden. Daarnaast hebben sport, cultuur en recreatie positieve sociale, maatschappelijke en gezondheidseffecten. Ze zijn heel belangrijk bij het vasthouden en bevorderen van gemeenschapszin en onderlinge betrokkenheid in de samenleving. Ook heeft cultuur een belangrijke rol bij kennis- en waardenoverdracht.

Beleid op de gebieden sport, cultuur en recreatie omvat primair stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven, het zekerstellen en verbreden van de toegankelijkheid en een gedegen voorzieningen- en accommodatiebeleid.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Monumentenbeleid en musea

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats.

Bibliotheken

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen. Toegang tot informatie (ook digitaal) is van belang voor inwoners. Bibliotheekvoorzieningen staan echter meer en meer onder druk. Sluiting moet worden voorkomen. Multifunctioneel en innovatief denken kan ook hier de oplossing zijn. Samenwerking met scholen verdient aandacht.

Gebouwen en sportvelden

De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften zijn aan voorzieningen op het gebied van sport en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken. Accommodaties zijn kostbaar en het is van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud. De Sportnota 2013-2019 is daarbij het beleidsuitgangspunt.

In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke maar ook financieel gedegen wijze te bedienen.

Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen, zorginstellingen, enzovoort te benutten en samenwerking te versterken.

In het geval van het zwembad De Beemden streeft de ChristenUnie naar een sluitende exploitatie zonder dat een verhoging van de bijdrage van de gemeente nodig is. Daarbij behoort het gebruikmaken van de inzet van vrijwilligers tot de mogelijkheden. Dat heeft de voorkeur boven privatisering van het zwembad. Zo blijft zwemmen voor iedereen betaalbaar.

De ChristenUnie wil ook stimuleren dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten. Verduurzaming van gebouwen en het gebruik

maken van alternatieve energie is het devies. Bij nieuwe aanbestedingen willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid.

Sportstimulering

Sportstimulering en specifiek het betrekken van minima, ouderen, gehandicapten en mogelijk andere doelgroepen is een speerpunt. Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel-, nordic walking- en/of hardlooperoutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt.

Concrete voorstellen

- Sluiting van de bibliotheek moet worden voorkomen.
- De ChristenUnie is geen voorstander van een 'automatische' eenprocentnorm van de bouwsom om deze voor kunst te bestemmen. Particuliere initiatieven hebben de voorkeur.
- In het doelgroepenbeleid van de gemeenten wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken (bijvoorbeeld jeugdsportfonds en participatiefonds).
- In regioverband wordt onderzocht hoe met kleine inspanningen knelpunten in de recreatieve structuren kunnen worden weggenomen en nieuwe routes kunnen worden ontgonnen.
- Bij het gebruik van sportvoorzieningen wordt de inzet van medewerkers van de gemeente op zondag tot een minimum beperkt. Hierin toont de gemeente zich een goede werkgever, die haar personeel zoveel mogelijk rust op zondag gunt.
- Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantines tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd.

3. DUURZAAM WERKEN, WONEN, LEVEN

3.1. Economie en landbouw

Waar staat de ChristenUnie voor?

Economie

Nederland zit in een stevige recessie. Veel ondernemers zitten in zwaar weer en het aantal faillissementen stijgt sterk. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De ChristenUnie zet zich daarom in voor meer ruimte, minder regels en meer kansen voor ondernemers, vooral in het midden- en kleinbedrijf (MKB).

Naast afnemende bedrijvigheid en toenemende werkloosheid biedt de crisis ook kansen om tot een meer duurzame economie te komen. De eeuwige drang naar meer heeft ons uiteindelijk minder gebracht; dat zien we nu terug in de crisis. We moeten van 'meer' naar 'genoeg', van kwantiteit naar kwaliteit. Dat is onze opdracht als rentmeesters van Gods schepping.

Elke gemeente mag sinds kort zelf bepalen hoeveel koopzondagen er zijn. Wij zien dat als een verdere stap in de richting van een 24-uurseconomie. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een gezamenlijk rustmoment. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag. Bovendien zien we door de toename van koopzondagen dat veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen. De ChristenUnie zet zich daarom in voor het zoveel mogelijk beperken van koopzondagen, ook in Bedum.

Als gemeentelijke overheid proberen we de inzet van eigen personeel op zondag zoveel mogelijk te voorkomen.

Landbouw

De ChristenUnie heeft hart voor boeren. Het zijn hardwerkende ondernemers die zorgen voor de productie van gezond en goed voedsel. Het gaat hierbij om sectoren die naar hun aard een nauwe relatie met de schepping hebben. Een spannende relatie en soms ook een spanningsvolle relatie. De ChristenUnie biedt ruimte aan boeren en zet daarbij in op een sterke, duurzame en innovatieve land- en tuinbouw. De ChristenUnie weet dat gezonde gezinsbedrijven hierin een centrale rol spelen en wil hun zo veel mogelijk de ruimte geven. Hoewel vooral de wereldmarkt, maatregelen uit Brussel, en nationaal en provinciaal beleid invloed hebben op de landbouw, kan de gemeente ook haar steentje bijdragen, door ruimte te scheppen als het gaat om ruimtelijke ordening en de toepassing van milieuwetgeving.

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. De agrarische sector geeft vorm aan het landschap en is belangrijk voor het beheer daarvan. De gemeente kan bijdragen aan behoud, verbetering en harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving. De landbouw is op veel plaatsen essentieel als drager van het buitengebied.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Economie

- De ChristenUnie wil dat de gemeente samen met haar partners investeringen in zaken als onderwijshuisvesting, aanleg van fietspaden, verkeersveiligheid en dergelijke naar voren haalt, om samen de crisis te bestrijden.
- Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen heeft prioriteit.
- De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte als de middellange termijn.
- Alle inzet is gericht op het aantrekken van toekomstgerichte werkgelegenheid.
- Voor de ondernemers wordt één (digitaal) loket geopend waar men met alle (aan)vragen terecht kan. Daarbij is er minstens één ambtenaar beschikbaar om met het bedrijfsleven mee te denken en als aanspreekpunt te functioneren.
- Niets is voor het midden- en kleinbedrijf zo hinderlijk als een opgebroken straat. De gemeente zorgt ervoor dat eventuele overlast zo kort mogelijk duurt en dat werkzaamheden aan riolering en andere leidingen zoveel mogelijk gecombineerd worden.
- Door middel van duurzaamheidsleningen, waardoor particuliere huiseigenaren, verenigingen en stichtingen tegen gunstige voorwaarden kunnen lenen om te investeren in het energiezuiniger maken van woningen en gebouwen, wordt de lokale werkgelegenheid gestimuleerd én wordt er geïnvesteerd in duurzaamheid. De besparingen die voortvloeien uit duurzaamheidsinvesteringen kunnen worden teruggestort in het fonds voor nieuwe investeringen.

Bedrijventerreinen

- De economie is in toenemende mate een economie van MKB-bedrijven, maar ook van eenmansbedrijven en ZZP'ers (Zelfstandigen Zonder Personeel). Dat zijn mensen die vanuit huis economische activiteiten ondernemen. Deze groep heeft vaak geen behoefte aan bedrijfterreinen maar aan mogelijkheden om zich te vestigen in woonwijken, tijdelijke huisvesting, zeer goedkope huisvesting, korte huurtermijnen enzovoort. Ook is er behoefte aan bedrijfsverzamelgebouwen met gezamenlijke faciliteiten, zoals receptie, telefooncentrale, internet, kopieerfaciliteiten en dergelijke.
- Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen wordt niet actief aangemoedigd.
- Herontwikkeling van (verouderde) bedrijventerreinen gaat voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.
- De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemers op een bedrijventerrein.
- Bedrijventerreinen hebben goede faciliteiten.

Recreatie en toerisme

- Samen met recreatie- en toeristische ondernemers wordt een plan opgesteld waarin verblijfsrecreatie vanwege het gunstige effect op de middenstand wordt gestimuleerd. Bij voorkeur wordt dit plan opgesteld samen met de buurgemeenten in Noord-Groningen.

Agrarische sector

- Bij een visie op het buitengebied is het noodzakelijk dat er duidelijkheid komt over het toekomstperspectief van de agrarische sector, waarbij alle belangen in het buitengebied tegen elkaar worden afgewogen.
- Door bedrijfsbeëindiging zal het aantal bedrijven afnemen, maar de vrijkomende grond zal in zijn algemeenheid aan bedrijven in de omgeving worden toegevoegd. In bestemmingsplannen zal hierop moeten worden geanticipeerd in die zin dat:
 - nieuwe bestemmingen voor vrijkomende bedrijfswoningen en bedrijfsgebouwen zullen moeten worden gezocht;
 - vergrote bedrijven zo nodig ruimte zullen moeten krijgen om hun bedrijfsgebouwen aan het vergrote areaal landbouwgrond aan te passen.
- Landbouwbedrijven krijgen ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren, zoals landschapsonderhoud, toerisme, enzovoort., voor zover deze niet ten koste gaan van de kwaliteit van het buitengebied.
- Landbouwondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door schaalvergroting als deze een bijdrage levert aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap.
- Beschikbaarheid van voldoende zoet water is voor de agrarische sector van evident belang. De gemeente zet zich hiervoor in, samen met andere overheden, zoals het waterschap.
- Gemeenten in een regio kunnen gezamenlijk faciliteren dat er een prominente plek komt voor de verkoop van regionale landbouwproducten.

3.2. Goed wonen en werken

Waar staat de ChristenUnie voor?

De woningmarkt heeft het moeilijk: de bouw stagneert, het is moeilijk om een huis te kopen, te verkopen of te huren. De Christenunie heeft landelijk de afgelopen jaren een belangrijke rol gespeeld bij het op gang brengen van de noodzakelijke hervorming van de woningmarkt. Ook lokaal doet de ChristenUnie er alles aan om de woningmarkt te stimuleren, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende (geschikte) huurwoningen zijn en er ruimte is voor nieuwbouw. De veranderingen in onder andere de ouderenzorg vragen om het ontwikkelen van een woon-zorgvisie en zorgconcept zodat burgers in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen en verzekerd zijn van voldoende ondersteuning.

De plannen voor de vernieuwing van het centrum van Bedum moeten in de komende periode tot uitvoering komen.

Het ruimtelijk beleid moet mede ten dienste staan van de opdracht aan de mensen om als rentmeester de aarde op een verantwoorde wijze te ontwikkelen en te beheren. Industrie, landbouw en natuur strijden om een plekje op de Nederlandse kaart, want ruimte is een schaars goed. Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

De ChristenUnie zet zich in voor:

- ruimte voor innovatief, vraaggericht en duurzaam wonen (o.a. levensloopbestendige woningen, gezamenlijke wooninitiatieven, bouwen in eigen beheer door particulieren).
- het ontwikkelen van een woon-zorgvisie.
- bevorderen van duurzaam en energieneutraal bouwen en wonen.
- herstructurering van bedrijventerreinen en hergebruik van leegstaande gebouwen.
- toekomstbestendig waterbeheer.
- samenwerking met de agrarische sector.

Wonen

Het huisvestingsbeleid van de gemeente moet aansluiten bij de vraag en ontwikkelingen, bijvoorbeeld als het gaat om wonen en zorg. In een gemeentelijke woon-zorgvisie wordt daarom integraal naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven. Huurdersverenigingen worden betrokken bij het opstellen van deze visie. Daarbij wordt ook samenwerking gezocht met de woningbouwcorporatie en de zorginstellingen om het uitgezette woon-zorgbeleid loyaal uit te voeren.

De ChristenUnie maakt werk van levensloopbestendige woningen en wijken, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele

belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. De starterslening kan een goed instrument zijn om (door)starters op de woningmarkt net dat zetje te geven om wel een woning te kunnen kopen en zo de doorstroming te bevorderen op de huizenmarkt.

Daarnaast worden zo mogelijk afspraken gemaakt over de verduurzaming van de woningvoorraad. De ChristenUnie streeft naar klimaatneutrale woningen en woningen die energie 'produceren'. Ook streeft ze naar de toepassing van duurzame materialen, die op verantwoorde wijze geproduceerd en kwalitatief hoogwaardig zijn. Handhaving van vergunningen door middel van het toetsen van de afgesproken duurzaamheidseisen is daarbij van cruciaal belang.

De ChristenUnie wil de discussie over welstandscommissies wel aangaan. Welstandsvrij bouwen moet meer ruimte krijgen.

Woningcorporaties

De woningcorporatie speelt een belangrijke rol in de voorziening van goede sociale huurwoningen en de leefbaarheid van wijken. Volgens het regeerakkoord komen de corporaties onder directe aansturing van gemeenten. De ChristenUnie geeft de woningcorporaties de ruimte om innovatief, vraaggericht en toekomstvast te kunnen bouwen, maar biedt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke woon-zorgvisie.

Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving (via hun bewoners, via de gemeentelijke aansturing).

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Wanneer zij moeilijkheden ondervinden hun investeringen te financieren, zijn gemeentelijke of provinciale borgstellingen te overwegen.

Woningcorporaties spelen ook een rol op de koopmarkt. De ChristenUnie juicht de 'sociale koop' toe. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen, waarbij woningcorporaties via Verenigingen van Eigenaren medeverantwoordelijk blijven voor het beheer en de woningen uiteindelijk ook weer terugkopen. Dit helpt de kloof tussen huren en kopen te dichten.

Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt. Daarbij organiseren corporaties het leefbaarheidbeleid niet alleen vóór, maar vooral mét de bewoners. Het ontstaan van 'Verenigingen van Wijkeigenaren' is in dat kader een mooi model.

Kantoren en bedrijventerreinen

Voor verouderde bedrijventerreinen wordt gekeken naar verantwoorde revitalisering en herstructurering. Ruimte moet efficiënt worden benut en samenwerking met andere gemeenten in de regio is op dit punt noodzakelijk. Het belang van de regionale economie staat centraal en niet de concurrentie tussen naburige gemeenten. Daarbij zijn gunstig gelegen (groene) ontsluitingsroutes en openbaar vervoer bepalende factoren. De ChristenUnie wil de transformatie van kantoorgebouwen naar woningen krachtig bevorderen. Daarbij wordt voorkomen dat gemeenten de verliesposten krijgen van de projectontwikkelaars. De gemeente heeft vooral een rol in wijziging van bestemmingsplannen. Burgers worden betrokken bij het (tijdelijke) alternatieve gebruik van braakliggende gronden (volkstuinten, inzaaien met bijenvriendelijk bloemenmengsel).

Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) en de verwachte toename van

hemelwater dient de gemeente te zorgen voor een degelijk basisrioleringsplan waarin aandacht wordt geschonken aan de trits 'vasthouden, bergen en afvoeren'. Scheiding van hemelwaterafvoer en riolering zal leiden tot een beperking van de vuilwateroverstorten. Goede samenwerking met waterschappen en verantwoorde bodemsanering zijn belangrijk.

Samenwerking met de agrarische sector

De ChristenUnie wil de verrommeling van het buitengebied tegengaan. De ChristenUnie pleit daarom voor landschapontwikkelingsplannen en landschapsfondsen. Landschapsfondsen kunnen de uitvoering van plannen financieel ondersteunen. De fondsen worden gevuld met bijdragen van bewoners, bedrijven en overheden.

Subsidiemogelijkheden via de Europese Unie worden zo goed mogelijk benut. Samenwerking tussen provincie, gemeente, agrarische sector, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, land- en tuinbouworganisaties wordt gestimuleerd.

Concrete voorstellen

- De gemeente voert integraal woningmarktbeleid door middel van een woon-zorgvisie.
- Burgers krijgen inspraak bij beleidsvorming.
- De komende tijd wordt er ingezet op levensloopbestendige wijken en woningen.
- Voor (door)starters is er een starterslening.
- Woningen worden duurzaam gebouwd en er wordt ingezet op verduurzaming van bestaande woningen.
- Er is een goede samenwerking met de woningcorporatie als het gaat om goede sociale huurwoningen, leefbaarheid in wijken en sociale koop.
- Zo mogelijk worden leegstaande gebouwen getransformeerd naar woningen.
- De gemeente zorgt bij uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen ervoor dat in de grondprijs een reservering zit om een financiële buffer te creëren voor revitalisering/herontwikkeling van bestaande bedrijfterreinen.

3.3. Mobiliteit

Waar staat de ChristenUnie voor?

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is essentieel om samen te kunnen leven en werken. Mobiliteit is bewegingsvrijheid, maar de ChristenUnie wil dat de groeiende mobiliteit niet te veel ten koste gaat van onze leefomgeving. We kiezen daarom voor verduurzaming van de mobiliteit, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten. De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het Rijk) voor een goed niveau van infrastructuur, zodat burgers economische, sociale en culturele activiteiten kunnen ontplooiën en bedrijven hun werk kunnen doen. Niet alleen de overheid maar ook de burgers hebben een grote verantwoordelijkheid om bewust met mobiliteit om te gaan. De ChristenUnie steunt de plannen voor een rondweg langs de oostzijde van Bedum als ontlasting van het verkeer door het dorp en als ontsluiting van FrieslandCampina.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Fiets

De fiets vormt een uitermate belangrijk vervoermiddel voor de korteafstandsmobiliteit. Fietsen is goedkoop, gezond en vrijwel niet milieubelastend.

De jeugd onder de zestien jaar is er zonder meer op aangewezen en voor schoolbezoek is er dan ook vaak sprake van grote fietsstromen. Ook voor woon-werkverkeer op korte afstand wordt veel gebruikgemaakt van de fiets. Nu fietsen met (elektrische) trapondersteuning in een snel tempo de markt veroveren, zijn er veel mensen die de fiets opnieuw ontdekt hebben. Er moet dan ook in elke gemeente een fietsbeleid op papier staan, dat actief wordt uitgevoerd en gemonitord en waarvoor een apart budget is binnen de begroting.

Concrete voorstellen

- Fietsroutes binnen de gemeente worden zo veel mogelijk van het overige verkeer gescheiden. Realisering van een vrijliggend fietspad langs de Waldadrift (van de rotonde tot de Schoolstraat) en de Oosterseweg.
- Realiseer vrijliggende fietspaden, die worden uitgevoerd in rood asfalt.
- In de centra, bij de stations en bushaltes zijn voldoende mogelijkheden voor fietsparkeren.
- De ChristenUnie bevordert de aanwezigheid van oplaadpunten voor elektrische fietsen.
- Bij nieuwbouwwijken en herstructureringen wordt gezorgd voor een goede infrastructuur voor fietsen, zodat het fietsen wordt bevordert en automobiliteit wordt teruggedrongen.
- Paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken. Deze worden zoveel mogelijk verwijderd.

Voetgangers

- Binnen de bebouwde kom is op doorstromingswegen steeds sprake van een trottoir aan beide zijden van de weg en voldoende veilige oversteekplaatsen.
- Verhoogd liggende trottoirs zijn voorzien van op- en afritbanden voor rolstoelen, kinderwagens en dergelijke.

- In woonwijken worden bij voorkeur 30-kilometerzones aangelegd.

Openbaar vervoer

In de meeste gevallen is de gemeente niet verantwoordelijk voor het openbaar vervoer (OV). Toch moeten de mogelijkheden om invloed uit te oefenen niet worden onderschat. De gemeente stelt zich proactief op naar die overheden die verantwoordelijk zijn voor het openbaar vervoer. Hierbij gaat het ook over het railvervoer.

De gemeente is een directe medespeler als gaat het om het faciliteren van de openbaarvervoersfaciliteiten:

- De bereikbaarheid van openbare voorzieningen, zoals zorgcentra en scholen wordt bevorderd.
- Bushaltes zijn toegankelijk voor ouderen en gehandicapten.
- De herontwikkeling van het stationsgebied.
- Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, scholierenvervoer, Wmo-vervoer enzovoort).
- Er wordt nagegaan in welke mate de OV-reizigersstromen vanuit de 'haarvaten' in dorpen en kernen goed zijn afgestemd op de hoofdadere van het railnetwerk, zoals de aansluiting van bus op trein of lightrail (en andersom).
- De veiligheid in het openbaar vervoer (en bij haltes/stations) heeft veel prioriteit.
- Inwoners worden betrokken bij besluiten over het openbaar vervoer in hun regio, bijvoorbeeld over tijden en routes.

Automobiliteit

Een goede autobereikbaarheid in het landelijke gebied is van belang voor bewoners en voor de meeste bedrijven, die voor aan- en afvoer van goederen en voor de personeelsvoorziening autoverkeer nodig hebben.

Dit neemt niet weg dat verbetering van het openbaar vervoer, ook in het landelijk gebied, blijvend aandacht dient te hebben.

Concrete voorstellen

- Er vindt een goede registratie van ongevallen plaats, zodat de zogenaamde 'black spots' in beeld komen.
- De gemeente beschikt over een verkeersveiligheidsplan met concrete uitwerkingen.
- Snel- en langzaam verkeer worden gescheiden.
- Landbouwverkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden van fietsverkeer.
- Grotere vrachtwagens worden bij voorkeur geweerd uit het centrum. De ChristenUnie vindt dat de ontsluitingsroute aan de oostzijde van Bedum met spoed samen met de provincie moet worden uitgewerkt en aangelegd.
- De ChristenUnie vindt goed beheer en onderhoud belangrijk. Het wegwerken van de onderhoudsachterstand van bruggen en viaducten heeft prioriteit. Hierop wordt niet zodanig bezuinigd dat het de verkeersveiligheid raakt.
- De gemeente werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen, bijvoorbeeld op de scholen en bij instellingen.
- De gemeente stimuleert dat scholen zich inzetten voor het verkeersveiligheidslabel (www.verkeersveiligheidslabel.nl)

- Overtreding van de verkeersregels binnen de bebouwde kom wordt stevig aangepakt, door de politie of door bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's).

3.4. Energie, klimaat en milieu

Waar staat de ChristenUnie voor?

Wij geloven dat we de aarde in beheer hebben gekregen; daar moeten zuinig op zijn. Niet alleen wij varen er wel bij, maar ook toekomstige generaties. Steeds meer burgers zijn zelf actief bezig met het werken aan een beter milieu. Mensen wekken duurzame energie op en scheiden hun huisvuil. Wij willen dat de gemeente deze initiatieven ondersteunt en stimuleert. Ondertussen heeft de gemeente ook de taak om zelf ambities te hebben om te werken aan een beter milieu. De schade als gevolg van de aardgaswinning moet door de NAM ruimhartig worden hersteld en gecompenseerd. Het herstel van vertrouwen moet veel aandacht krijgen.

Afvalvrij dorp

Iedere dag produceren we afval. In dat afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval zien als grondstof. We moeten naar een circulaire economie. Als afval goed gescheiden wordt ingezameld, kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik en kan de afvalstoffenheffing naar beneden.

Energiek dorp

Het wordt steeds eenvoudiger om zelf energie op te wekken. Als steeds meer mensen zonne-energie gaan opwekken, neemt het gebruik van fossiele brandstof af. De gemeente stimuleert mensen om zelf zonnecellen te plaatsen.

De gemeente doet alles om zelf zo min mogelijk energie te gebruiken en zoveel mogelijk energie op te wekken. Denk aan duurzame straatverlichting, zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen enzovoort.

Ons dorp

De openbare ruimte is van ons allemaal. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door bewoners gedaan worden. Als de bewoners het zelf doen, wordt de kwaliteit van het groen hoger en de wijk leuker. De wijk wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang.

Waar gaat de ChristenUnie voor?

Klimaat en energie

- We zetten in op een energietransitie: van fossiele naar duurzame brandstoffen, zoals zonne-energie en windenergie.
- Duurzaamheid pakt de ChristenUnie integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is, meegenomen.
- De gemeente stelt een klimaatactieplan op met aandacht voor innovatieve ontwikkelingen.
- De schade als gevolg van de aardgaswinning moet door de NAM ruimhartig worden hersteld en gecompenseerd.
- De ChristenUnie stimuleert initiatieven van woningeigenaren en andere verenigingen/stichtingen ten aanzien van de aanschaf van energiebesparende

producten. Hierbij valt te denken aan zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen, isolatie, windenergie of groene daken, bijvoorbeeld door duurzaamheidsleningen.

- Er is sprake van uniforme en actuele energievoorschriften in de te verstrekken milieuvergunningen en een adequaat handhavingsbeleid.
- Afval wordt bij de bron gescheiden. Dit leidt tot lagere lasten voor de burger en afval wordt gebruikt als grondstof.
- Om de gemeente Bedum 'klimaatproof' te maken, zal de gemeente samen met bijvoorbeeld het waterschap een waterplan opstellen en/of uitvoeren.
- Er wordt voorkomen dat de afvoer van regenwater via het riool gaat, ook bij bestaande woningen. Zo mogelijk wordt een gescheiden systeem aangelegd. Voldoende ruimte voor het bergen van water bij hevige neerslag is van groot belang om wateroverlast te voorkomen.
- De productie en verkoop van streekproducten wordt gestimuleerd.
- Duurzaamheidscorporaties van inwoners en/of bedrijven worden aangemoedigd.

Afvalinzameling

- Zwerfvuil en de hondenpoepvervuiling worden aangepakt door mensen daadwerkelijk te beboeten bij overtredingen.
- Er zijn voldoende (ondergrondse) containers voor onder meer glas, kleding, kunststoffen, papier en waar mogelijk ook sap- en melkpakken en blik.

Stimuleren

- Educatie en voorlichting aan kinderen (en hun ouders) over het belang van natuur en landbouw zijn belangrijk.
- Er wordt gewerkt aan bewustwording van milieugedrag bij kinderen en volwassenen en ondernemers.
- Bij het geven van voorlichting op basis- en middelbare scholen kunnen vrijwilligers worden ingezet. Ook speciale activiteiten zoals de Nationale Boomfeestdag kunnen in samenwerking met bijvoorbeeld scholen worden georganiseerd (zie ivn.nl).
- Er wordt meegedaan aan landelijke dagen rond afval, zwerfvuil, compost etc. (Nederland Schoon, Opzoomeren, Duurzaamheidsweek e.d.) (<http://www.afvalonline.nl/agenda>).

Het goede voorbeeld geven

- De eigen gemeentelijke organisatie wordt doorgelicht op energiezuinigheid.
- Bij bestaande gemeentelijke gebouwen streeft de gemeente naar een minimale energiebesparing van 2% per jaar en 40% opwekking en/of inkoop van duurzame energie.
- De leveringscontracten met energiebedrijven zijn gebaseerd op 100% duurzame energie.
- In de komende raadsperiode wordt het gemeentelijke inkoopbeleid 100% duurzaam en zijn bij offerteaanvragen duurzaamheidcriteria opgenomen.
- Bij verlichting in de openbare ruimte worden moderne technieken toegepast (onder andere LED-verlichting). Door het gebruik van LED-verlichting kan er 30 tot 40% energie bespaard worden.
- De ChristenUnie gaat voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark (toepassen van roetfilters en/of gebruik van alternatieve brandstoffen).

- Het afschaffen van de kapvergunning voor niet-monumentale bomen is wenselijk voor inwoners en bedrijven. De gemeente werkt daarbij met een lijst van beschermde/monumentale bomen. Een herplantplicht is daarbij belangrijk.
- Goede regels vragen om goede handhaving, zoals de milieuregels. De gemeente zoekt daarbij stevige samenwerking en afstemming met provincie, waterschap en justitie.